

Wat is valkerij ?

Er zijn vele vormen van valkerij in de wereld. In der loop der eeuwen is valkerij ook met de tijd mee veranderd. Maar alle vormen hebben gemeen dat er gejaagd wordt met afgerichte roofvogels op prooien met gebruikmaking van hun natuurlijke jachtdrift. Vandaag de dag wordt in Nederland slechts met twee soorten roofvogels gejaagd: de Havik (Accipiter gentilis) en de Slechtvalk (Falco peregrinus). Gewoonlijk wordt er met deze soorten gejaagd op voor deze vogels natuurlijke prooi-soorten in hun natuurlijke omgeving.

Historie

Iedereen in Nederland kent de uitdrukking “iemand een loer draaien”. Deze uitdrukking vindt haar oorsprong in de valkerij. De loer is een kunstprooi waarop een stukje aas gebonden is en welke door de valkenier aan een kort koord rond wordt gedraaid in het open veld. Op deze wijze wordt zijn/haar valk teruggelokt na een jachtvlucht zonder resultaat.

Al vele eeuwen lang gebeurt dat op deze wijze. In Nederland heeft de valkerij diepe wortels in onze cultuur. Het is niet precies bekend wanneer de valkerij voor het eerst in Nederland haar intrede deed. Wel is bekend dat rond 500 AD het vluchtbedrijf in grote delen van Europa bedreven werd. Al in de 10e eeuw ontstond in de Kempen een centrum waar de vangst en africhting van valken centraal stond. Het vluchtbedrijf was in die tijd voornamelijk een activiteit van de adel en wie kent niet de schoolplaten met daarop afgebeeld Jacoba van Beieren ter Valkenjacht of Graaf Floris V door de Edelen gevangen genomen tijdens een valkenjacht. Vanaf de 17e eeuw ontwikkelde Valkenswaard zich als het centrum van de valkerij. Een hele industrie ontstond en bracht vele bekende valkeniers voort en daarmee samenhangende welvaart. Valkeniers die vogels vingen, africhten en equipages leidden en die uitwaaierden naar alle grote koningshuizen over Europa om daar te dienen. Met het verdwijnen van het vluchtbedrijf bij de adel werd ook het verdwijnen van het beroep valkenier ingeluid. In 1935 stierf de laatste professionele valkenvanger Karel Mollen.

Moderne valkerij

Vlak voor de WO II werd de valkerij in Nederland nieuw leven ingeblazen door een klein aantal enthousiastelingen. Samenwerking tussen hen resulteerde in de valkerij zoals wij die vandaag de dag kennen. Duitse en Engelse valkeniers vormden de schakel tussen de traditionele en moderne valkerij in ons land.

Momenteel zijn in Nederland een paar honderd

valkeniers actief. Het aantal valkeniersaktes dat uitgegeven wordt door het Ministerie van EL&I is beperkt. Tegenwoordig worden voor de valkerij in Nederland uitsluitend gefokte vogels gebruikt en vogels worden niet meer aan de natuur onttrokken. De moderne valkenier is ook sterk betrokken bij de bescherming van wilde roofvogels. Met methoden die gebruikt worden in de valkerij, worden wezen of gewonde roofvogels na herstel weer gereed gemaakt voor een leven in de natuur en in vrijheid gesteld. En dankzij de inzet en kennis van valkeniers zijn d.m.v. fok- en herintroductie programma's verschillende roofvogelsoorten in de afgelopen decennia van de ondergang gered, w.o. de slechtvalk.

Hoe word ik valkenier ?

Het vluchtbedrijf uitoefenen is een prachtige belevenis vol emotie. Echter, valkenier zijn is geen sinecure. Valkenier zijn en worden vereist een enorme toewijding, kennis en ervaring. Het houden van roofvogels vraagt specialistische kennis en bijgevolg kunnen de vogels nauwelijks aan de verzorging van derden overgelaten worden. De training, verzorging

en jacht –die grotendeels overdag plaatsvindt- vragen wekelijks veel tijd. Bovendien is het in ons overvolle land niet eenvoudig ruimte te vinden waar met de vogel gevlogen en gejaagd kan en mag worden. De kosten kunnen ook aanzienlijk zijn. U moet daarbij ondermeer denken aan opleiding, pacht voor jachtveld, aanschaf en verzorging jachtvogel.

Vooraf is er dan nog een opleiding vereist die minstens twee jaar duurt. Deze opleiding omvat theorie afgesloten door een examen en een praktisch opleidingstraject waarbij alle aspecten van de valkerij aan de orde komen onder begeleiding van twee verschillende mentoren. Als deze periode na tientallen praktijkdagen en honderden uren met een afgetekende stagekaart en verslag succesvol is afgesloten en beoordeeld is door de examencommissie, dan ligt de weg open naar de aanvraag van een valkeniersakte.

Als u valkenier wilt worden, dan is het aan te raden in contact te treden met één van de valkerijverenigingen in Nederland. De verenigingen kunnen u verder helpen met uw oriëntatie en u op weg helpen de eerste stappen te zetten in het opleidingstraject.

Valkerij en de wet

Nederland is een druk land met veel regels en wetten. Als (aspirant) valkenier heeft u te maken met verschillende, Nederlandse, Europese en internationale wet- en regelgeving. De belangrijkste is wel de Flora- en Faunawet die in 2002 in werking is getreden. In deze wet en daarmee samenhangende regelgeving, wordt ondermeer geregeld met welke vogels u op welke prooien mag jagen en aan welke voorwaarden u moet voldoen om een valkeniersakte verleend te krijgen. Verder krijgt u te maken met CITES, een door Nederland ondertekende internationale conventie die de handel en transport in bedreigde planten- en diersoorten regelt.

Voor meer informatie over de Flora- en Faunawet en CITES kunt u terecht bij: www.rijksoverheid.nl/ministeries/eleni de website van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

NOVO

Nederlands Overleg Valkerij Organisaties, kortweg NOVO, is een initiatief van de gezamenlijke Nederlandse valkerij verenigingen. Het NOVO is de gesprekspartner voor de overheid, politiek en natuurbeschermings- en jachtorganisa-ties ten aanzien van valkerij zaken. Het NOVO bepleit bij wildbeheereenheden en beheerders van natuur- en recreatieterreinen de inzet van jachtvogels om schade te voorkomen of bestrijden. Het NOVO werkt voortdurend aan verbetering van de opleiding van valkeniers en geeft voorlichting.

Meer weten?

Wilt u meer weten na het lezen van deze folder? Neem dan contact op met één van onderstaande verenigingen of breng een bezoek aan hun website:

- Nederlands Valkeniers Verbond “Adriaan Mollen”
www.adriaanmollen.com
- Valkerij Equipage Jacoba van Beieren
www.valkerij-equipage-jvb.nl
- Orde der Nederlandse Valkeniers
www.ordedernederlandsevalkeniers.nl

©Nationaal Overleg Valkerij Organisaties
NOVO
www.valkeniers.org

